



Пише:
Небојша
Кнежић

Торонио, август 2008.

Откад је Сарај'ва вазда је било и "легенди"! Ја ћу се ограничити на оне фришкије, оне које су још у многим живим сјећањима па када нестане нас који смо били њихови савременици и свједоци и оне ће изблиједити као што је изблиједила и она о Уријан –деди а најмање се сто година препричавала, ма са кољена на кољено....

Ето,,ако би ме каквом полицијском методом пробудили у пет ујутро, продрмали и рекли,хајде, наброј нам најмање три сарајевске легенде, "од страха и шока би из пуга промуц'о, Хајро Хастор, Хасе, Туњо,,а вјероватно би ми на памет пала и Шухра и кино легенда Бимбо, јер у то вријеме младости, кокузлука и добрих фимова он је за нас био исто што и мали ТИТО!

"ма у дуре је за Хасета, факати је легенда,,али еки, Шухра и Хастор у истој равни са Туњом,,она курава, Хајро шибицар, шанер и преварант на пасја прескакала, овај професор, академик!?" у чуду би рекао свако ко се НЕ разумије у легенде,,само.....

Мухамед Филиповић-Туњо је без претјеривања најмаркантнија, најоригиналнија и најинтелигентнија људска креација не само града Сарајева већ и цијелог Балкана, један људски индивидуум који би и у ЕУ, могао ући и прије свих државица које се оформиле по распаду оне нам заједничке, простране и поштоване, Југославије. У тој Југославији Туњо је био заједант, увијек свој, никад њихов. У лице им је говорио оно што многи нису смјели ни иза леђа али само из једног разлога, ЈЕР ИМ ЈЕ МИСЛИО ДОБРО!. Бојали су га се јер је шуровао са шејганима којима они нису били дорасли, а то су били лијепи манири, знање, страни језици, на хиљаде прочитаних књига, на десетине написаних, зазирали су од његовог племенитог рода једнако као што су му завидјели на шеширу кога ништа нису могли имитирати па су се ухљупски држали својих, французица, фесова и качкета. Чекали су и надали се да се саплете о властите ноге, али оне дуге као у онога шерифа Вили Кејна кога је увјерљиво одиграо Гари Купер у Тачно у подне, е те ноге, елегантно и чврсто су га носиле низ разне ђаде на којима су се многе друге оклизнуле. И из терса и ината никада није сјео у ни једну столицу за дуго, осим ону професорску која му је и приличила, јер свака подметнута столица прије или послје дође те главе, измакне ти се,,мудро је то знао....

Господске манире наследио је од свог опа, високог аустријског чиновника и дедова, трговаца и хаџија. Сестра и брат му животе изгубише у Партизанима а и он сам даде свој удио борби против фашизма и људске нечести. Само,,њему бијаше као од шале послје скинуте партизанске капе на шармантну, младу главу ставити шешир "борсалино" док други, за сваки случај своје партизанске капе задржаше све до онога одлучног Титовог НЕ, које Ста-

болан, други ћеш пут, пожури у касарну, закаснићеш па'ш хале рибат" Једна "suzi wong" то никада не би рекла ни једном америчком морнару у било којој луци свијета, такође ни "долће Ирма" са Пигала бјело-свјетске туристима што по париским тротоарима трагају за мало француске"љубави"....

Шта оне знају шта је меко срце и част у кураве, то им Бог није подарио, Шухри јесте и зато је она постала легенда, надживила је и срушену Војну касарну, надживјеће и сваку грађевину која ће тамо настати па нестати, јер легенде вјечно трају а зграда и лице зависе од ратова и политике....

Меке душе је био и Хајро Хастор, па кад су једног папка, Јозу или Анту, од Травника на ауто пијаци "излеватили" за три гуте г'анц хиљадарки, ваљајући му шибице, овај запомаг'о да му је дијете болесно, да му је прокоцкана нафака за опеарацију максума, све му суза за сузом фрцале. А онда се Хајро смилује па му врати пола. Оченап, Бурек, Башинац, Ђело –Муцо, Тото, Фахро и Зеља замало га не уканташе,,а Хајро све бјежећи од њих између пијачних столова, упорно понављ'о, "за љека му је дјетету болан, хајвани!"

"ТУЊО"

љину скреса у брк а онда косе почеше мазати зејтином и свињском машћу а временом научише користити и бриљантин....

Само,,сарајевска логика, тактика и инат-политика, не да сваком да буде легенда, то се не заслужује ни по дајци Алији ни куму Момчилу,,то раја ујдурише, изабере те јер јој је ћеиф, инат и мерак,,тако јој се хоће, а да је по заслуги, гарант јес'....

Када војник није им'о да плати Шухрину тарифу, касниле му паре од куће, она му рекла, "хајде

А и код Хасета се могло на мерхаметлук,,ето Нејра, жена Салиха са Алифаковца дјецу одхранила на Хасетовим ћевапима. Муж јој Салих, љубитељ ракије, уснио да му је у темељу куће закопано велико благо, у сабах будаком и крампном сруши цијелу кућу, надајући се ћуповима пуних маџарија и шорвана! милиција га спенга у мурију а Нејра оста под ведрим небом и док се компилук шпрдацио и по новинама читао наслове "Салихага јачи од земљотреса", Хасе се побрину да невољници имају појест' а и ваздан би им у руке тутн'о и по који динар....

испит, заинатио се. Долазим на заказани термин, чекам али Туње нема. Чекамо га нас двадесетак. Неко телефоном јавља да од испита нема фајде јер је професор у Београду!?. Термин се заказује слиједече хефте, поново чекамо,,али..! Поново не долази, нешто било важније. Исто се понови још једанпут а онда нам Туњо свима свечано обећа да ће слиједечег понедељка тачно у једанаест, нула,нула одржати испит,,а ако оманете професоре, шта онда!?" каже Семиха, број ципела четрдесет и....

"е онда ћу ти дати шестицу ,,шестице ћу подјелити и у трамвају или гдје ме год сретнете, хоћу тако ми Дина" вели легенда.

Дође и тај понедељак, нула, нула,,ахааа,, нигдје Туње. Који дан послје са рајом се шкрупим "векиом" у кафани Макарска, са нама је и један од Туњиних синова који се никада није мјешао у "више силе" а онда у кафану упаде Зивлак Богољуб у друштву Спасоја Ђузулана, у руци му не видим кишобран кога је носио и љети и зими. Узбуђено ми саопштава да му је Туњо у индекс уписао шестицу а онда испред мене узима "векиу" и испија је да поврати душу..

Напирам у ципу индекс па узлетим као кондор. У кабинету гужва, Семихи дају воду са шећером, добила шестицу и несвјестицу! Пружам индекс а Туњо само рече.

"е сво ти је па нек ти је халал,,само шестице су покварљива роба, брзо обајате, па ти сада гледај како ћеш даље!"

Али, политика, далеко већа курава од часне Шухре, окрену ћурак и запуха у једра сваке натруле трабакуле, велики таласи на површину избацише Кунту, Панту и Мусу, а онда и народ поче да се дијели. Професор Туњо, одмјерено и "логички" гласно прогнозира губитак који нам свима слиједи али, би касно. Оном папку од Травника, кога је некада Хајро Хастор "уз'о" до задње паре па му пола вратио, оздравило дијете па са хрватским пасошем и цеповима пуних швапских марака и куна по разним митинзима ХДЗ-са, на сав глас кличе Босни-сребреној!?.

Истовремено и онај Шухрин војник који је често на "вересију" добијао, поново дође у Сарајево, али овај пут као војник "добровољца"!

И Хасетова "деветка" више није видјела Нејру јер њен Салих више није био у фочанској мурији, него као члан "заслужне" странке исплива као прави хаџија на врх СДА-политике и постаде велика чивија те Хасетова скромна ћевапница постаде обично пркно у односу на ханове и дворце које ускоро за се приграби!

И дан, данас, када прође Мисконовом, данас Ферхадидом, Мухамед Филиповић- Туњо усправан као свијећа и елегантна корака као онај плесач са Тулуз Лотрековог постера, свака сарајевска дама била у друштву кавалира, мужа или вјереника, обавезно га одмјери од главе до пете и не често се за њим окрене, а мушки створови поред, само уздахну и помисле да је права срећа што таквих "туња" нема више, него само један, па онда дамама купе, сладолед, врући кестен или их одведу на колаче у оближњу сластичарну Египат....



болан, други ћеш пут, пожури у касарну, закаснићеш па'ш хале рибат" Једна "suzi wong" то никада не би рекла ни једном америчком морнару у било којој луци свијета, такође ни "долће Ирма" са Пигала бјело-свјетске туристима што по париским тротоарима трагају за мало француске"љубави"....

Шта оне знају шта је меко срце и част у кураве, то им Бог није подарио, Шухри јесте и зато је она постала легенда, надживила је и срушену Војну касарну, надживјеће и сваку грађевину која ће тамо настати па нестати, јер легенде вјечно трају а зграда и лице зависе од ратова и политике....

Меке душе је био и Хајро Хастор, па кад су једног папка, Јозу или Анту, од Травника на ауто пијаци "излеватили" за три гуте г'анц хиљадарки, ваљајући му шибице, овај запомаг'о да му је дијете болесно, да му је прокоцкана нафака за опеарацију максума, све му суза за сузом фрцале. А онда се Хајро смилује па му врати пола. Оченап, Бурек, Башинац, Ђело –Муцо, Тото, Фахро и Зеља замало га не уканташе,,а Хајро све бјежећи од њих између пијачних столова, упорно понављ'о, "за љека му је дјетету болан, хајвани!"

САМО, НИЋЕ ЦАБАЛУКА И МУФТЕ КАО КОД ЛЕГЕНДЕ ТУЊЕ,,па ето код њега би логику положили и Шухра и Хајро само да су се задесили онај дан кад је Туњо одрж'о ријеч па је онда и једној Семихи упис'о шестицу већу од опанка њеног деде а старина је судећи по њеним стопалима носио величину коју ни БАТА није кројила!

Ја лично са Туњом и логицом сам имао живе муке, три пут "пад'о", годину изгубио, а није ми се ни журило, сваке јесени нова генерација бруцошкиња из "питомина" и "завичаја", свјеже као планинско цвијеће које је расло испод и изнад њихових кућа,,па куда онда да се журим, каријера сигурно није била мени намјењена а никад нисам био ни члан Партије а као такав нисам био "дечко који обећава".....

"Добар дан професоре" кажем док се на Марин двору мимолилазим са Туњом.

"Ма биће ти још бољи кад коначно положиш онај испит који ми дугујеш још од прошле године" каже легенда вршцима престију додирнувши обод свога шешира

Мјесец дана немам ни једну дјевојку, ракија ми страна, спремам